

EMPORDA FEDERAL

Preus de subscripció

Figueres 1 pta. trimestre.
Fora, 1'25 "

Setmanari d' U. F. N. R.

Redacció y Administració: CENTRE FEDERALISTA EMPORDANÈS

Número solt 10 cents.

» atrassat 20 »

Any I.

Figueres 27 Maig 1911

Núm. 9

MODERNA FARMACIA CUSÍ

Braguers especials de la
FARMACIA CUSÍ
DE TEIXIT DE GOMA ELÁSTICA
Y D' ACER FLEXIBLE
SON IMPERCEPTIBLES, SE PORTEN SENSE MOLESTIA

Y DUREN MOLT DE TEMPS

GRANS MAGATZEMS

PUIG PARÍS

ELS MES IMPORTANTS DE LA REGIÓ

GRAN BAZAR
de roba feta per Homes i Joves

Especialitat en trajos per nens

Panyeria * Genres de punt
Camiseria * Corbateria * Elastics
Cinturons * Lligues-Cames
Mocadors * Bisuteria * Depo-
sit i venda de vellut de les princi-
pals fàbriques * Perfumeria, etc.

SASTRERIA A MIDA

Exposició permanent de darreres novetats

Carrers GERONA, 13 PRESÓ, 4 FIGUERES

Les divisions dels republicans

Es sol dir que la constant divisió en que viuen les forces republicanes d' Espanya, es l'inconvenient mes gran pera vencer la monarquia. De divisions, n'hi han hagut moltes sensa raó; pro n'hi han hagut també de necessaries, tal com la de federals i unitaris.

De la llarga distancia que hi ha del actual régim a la República federal el republicanisme unitari es queda a mig camí.

Pro, avui que ja tot-hom es diu autonomista desapareix aquella diferencia fonamental i no obstant les divisions subsisteixen.

Catalunya ha sigut el lloc ont s' ha verificat el combat entre les dues tendencies: el catalanisme, en representació del principi autonomista; i en Lerroux, en representació del principi unitari.

En l' ordre de les idees la victoria ha sigut del principi autonomista, ja que fins el propi enemic ha acabat per posar el rétol autonomista en la seva bandera de combat.

Pro, per aixó, els eczercits no han pas fet les paus. Y es que per dessota del rétol autonomista de la bandera de n Lerroux hi ha l' esperit anti-catalá, l' esperit anti-autonomista que l' va portar de Madrit a Catalunya a predicar República quan pel centre d' Espanya hi havien llocs qu' encara no n' havien sentit mai parlar.

Després, hi ha hagut un altre fenomen quan la Conjunció republicana-socialista sembla que realisa aquella aspiració de recullir en un gran estol totes les forces republicanes, en Lerroux se trova separat de la Conjunció republicana-socialista. ¿Perqué ha sigut la separació? ¿Per qüestions de principis? ¿Per qüestions de táctica? Ha sigut per qüestió de moralitat.

En Lerroux, fent-se solidari dels actes

de mala administració del Ajuntament de Barcelona, sortint fiador de l' honor de n Gonçal de Rivas, no ha pogut conviure dintre la Conjunció republicana-socialista.

Hem de convenir, doncs, que hi han determinades separacions, entre 'ls republicans, que son necessaries, tant per la puresa dels principis fonamentals com per la salut del Partit.

—Fora un terrible cambi soprat del modo d' esser actual de la nostra societat —exclamá mitg pensatiu el bon botiguer.

—Aquesta reflexió, amic botiguer, me prova que no perdem el temps ab les nostres petites filosofies socials..... Ja comenceu a veure que no peco d' exagerat al calificar de superficial, de frívola a la vida moderna.

—Vos prou debéu fer una excepció en favor dels artistes, els vostres amigs..... Ells ab sa vida insociable tancats en sa torre d' ivori no deuen resentir-se de la frivolitat qu' ens envolta.

—Fins ells, bon botiguer, fins ells i pot esser mes que ningú, posen de manifest les nostres observacions. L' artista d' avui no pot elaborar una obra profunda, una obra gran. Trevala depressa, concebeix depressa i executa depressa. Els artistes moderns no tenen temps de fer-se porque no hi ha qui 'ls sostingui durant la seva formació. I per aixó moltes esperances se tornen gastaments, per aterdre a la subsistencia, a la vida... Els homes corren tant, darrera la pesseta, que per alleugerirse fins se desprenen

d' ideals. I els artistes necesiten tenir-ne i qu' en tingui el poble qu' els nodreix.

—Empró be hi ha artistes qu' es guanyen la vida.

—N' hi ha de tots... i es tant poca cosa guanyar-se la vida quant hi tans fabricants de formatje d' Holanda a Catalunya, qu' esdevenen millonaris...

—De tant en tan, prou diuen el diaris que fulano ha compost una partitura acabada, qu' un pintor ha exposat l' obra mestra...

—No oblidéu qu' els diaris parlen sempre i reflexen a tothora la vida qu' els envolt... I per aixó també en son de frívols els periódics porque son fets per homes d' una societat frívola i deuen viure de les aficions del poble frívol... X.

OPINIONS (1)

De «L'Amich del Poble Catalá»

Es tal la campanya, bon xic incorrecta i fins difamadora, que d' un temps ensá es ve fent; son tals les preguntes que molts associats m' adressen, demostratives de l' equivoc de que son víctimes, que impulsat per l' indignació que m' produeixen aitals procediments, me decideixo á dir quatre paraules a n' els associats.

Degut al procedir d' en Piñol, comensarem alguns associats de Figueres una campanya qu' hauria sigut profitosa de no haberse desviat. Per aquella desviació ns trovem are qu' en lloc de ferse treballs pera cambiar a n' en Pinyol i al seu seguici, lo únic que s' ha fet ha sigut recullir llibretes i pessetes, recomenantse en els anuncis circulats, que la cantitat no sia pas menor d' una pesseta per llibreta. ¿Cuanta gent no s' creu qu' habent fet en-

(1) En aquesta Secció publicarem aquells articles que 'ls en creguém mereixedors, malgrat no estiguin de conformitat ab el criteri del periódic.

trega de la llibreta y una pesseta, ja tenen la cosa llesta pera oportunament cobrar!

Jo, com tots vosaltres, desitjo recobrar les mensualitats, però jo en cap ocasió he fet entrega de llibretes ab pessetes a ningú porque no es necessari, i per entendre que siguent les llibretes el document personal i acreditatiu del deute que té ab nosaltres l' Associació, sense que motius poderosos obliguin a lo contrari, aquestes no deuen moures de la custodia de llurs possehidors.

Sobre aquet mateix punt, ben clar diu el Ministre de Foment qu' es cada associat qui ab sa corresponent llibreta ha de fer us del vot, i pera evitar que, lo mateix en Piñol que n Camps ó els seus representants, sien els que portant quantitats de llibretes fassin l' elecció, en la R. O. de 1.er de Maig diu en un

«Resultando que los trabajos del Presidente de la Asociación n, así como los que practica don Jerónimo Camps van encaminados á acaparar el mayor número posible de libretas, para contestar uno y otro, sustituyendo á los dueños de las mismas, á las preguntas que se someten á la Asamblea, en lugar de dejar á los asociados que expresen libremente su opinión sobre cada una de ellas, y que mutuamente se acusan ambos, de utilizar medios aprobables para adquirir y retener dichas libretas;»

i afeigeix un

«Considerando que conocido el hecho de que tanto el Presidente de la Asociación como don Jerónimo Camps procuran recoger y retener el mayor número posible de libretas, para sustituir en la emisión del voto á los dueños de las mismas, se debe impedir que esto se realice, para evitar que se lleve á cabo una simulación de Asamblea cuando precisamente se desea conocer, para tomar las resoluciones que procedan, cual es la voluntad de los asociados.»

Degut doncs a lo exposat, en la part dispositiva diu:

«5.º El inspector de la demarcación tomará ó propondrá que se tomen las medidas necesarias para impedir que puedan ser acaparadas las li-

bretas de los asociados, tanto por el Presidente de la Asociación y por D. Jerónimo Camps, como por quien obre en representación de uno y otro.»

Per lo tant, tots aquells associats que tinguin entregades les llibretes, ja poden procurar qu'els hi sien tornades si es que volen votar no sols les preguntes referents al retorn de quotes pagades, si que també les altres qu'els puga convenir: puig cal tenir en compte que son ¡42! les preguntes a votar.

Respecte a una circular sense firma, membret, ni peu d'impremta, en la que's demanen llibretes i pessetes en forma que vol fer comprendre que tots els que no segueixin els seus consells quedarán exclusius en el retorn de diners, ab dir que's un anonim ja es dit tot. Per aixó, a molts els ha causat un efecte contrari al que's proposaria son autor i col·laboradors, que, per estalvi de segells, dipositaven aquelles fulles en les carteries dels pobles vehins.

I ara, companys associats, fareu lo que mes vos convinga.

F. CANET.
matriculat n.º 8.260.

Impresions i Notes

Les propagandes de l'Unió Federal

El diumenge passat, am motiu de inaugurar-se en la ciutat de Valls, la «Joven-tut Federal Nacionalista Republicana» va celebrar-se un gran miting en el que hi va parlar en Pere Coromines; del seu discurs que, com tots els seus, es ple d'en-senyances en copiem aquestes ratlles:

Les guerres d'expansió.

«L'imperialisme es una porllogació económica de la patria y en conseqüència es dintre l'economia que s'ha de resoldre. De la mateixa manera que un fabricant posa cartells cridant els obrers al treball, que pera aquestes guerres se cridi al que hi vulgui anar. Si hi ha qui per un jornal vol anar a fer la guerra, es ben lliure de ferho, però que no's cridi per forsa al ciutadà que sols té'l dever de defensar la patria.»

El Gurugú.

«Pero, además, la guerra del Marroc ni económicament es aceptable. Tenim an el Rif una influencia efimera, fins que's posin d'acord Fransa, Alemanya i Anglaterra sobre lo que han de ferne. La conquesta del Gurugú costá 80 millions. Per qué aquest diner, si volia emplearse en un ideal d'expansió patriótica, no el destinaven a obrir mercats a América? Allí hi han rases germanes que'ns haurien obert els brassos y amb aquells diners hauriem pogut reorganisar nostres consulats, construir Cases d'Espanya per arreu, canalisar l'emigració... No continuaria així Espanya millor la seva historia y la seva tradició?»

L'ideal de llibertat de Catalunya.

«Volem que'ls catalans, enlloc del mon, se sentin tant lliures com dintre Catalunya. Volem la llibertat de la patria, pero mai la d'aquesta pera ofegar la dels catalans. Per aixó som amics de la llibertat religiosa, de la sobirania del poble, mai entelada en nom del poder de Deu.

El convent no ha d'ofegar la nostra espiritualitat. Les congregacions creades pera administrar les creencias divines, han de sotmetres a la llei de tots. Y a qui renuncia a crear una familia, no se li ha de permetre regir les families dels altres.»

La riquesa.

«Volem que l'impost sigui un procediment pera arribar a la socialisació de la riquesa. Quan l'home treballa, tant el pagés com el viletá, forma una riquesa propia, que, junt amb les dels altres homes, es la riquesa de la societat. Doncs quan aquell home, treballant, s'ha fet vell, la societat, que s'ha enriquit per aquell treball, té'l dever de mantenirlo, perquè'l vell es una ánima humana, no una roca morta. L'impost ha de servir no sols pera crear la vida material, si que també pera

ajudar als vells y als malalts, si no per qué la voldriem la nostra riquesa?»

La Diputació provincial.

Diumenge passat la Junta Provincial del Cens de Girona proclamá diputat provincial per La Bisbal, en virtud de l'article 29 de la llei electoral, a D. Josep Irla i Bosch, federal nacionalista.

Sessió de l'Ajuntament del dilluns 22 de Maig.

Presideixen el Sr. Carbona; hi assisteixen els regidors senyors Roig, Teixidor (Joan), Pairachs, Verdaguer, Vilanova, Cortada, Quintá, Teixidor (Jaume) i Puig. S'aprova el dictament en el que's demana se rellevi de pagar un tros de sera de la Barceloneta a un propietari que ja la tenia construída al fer-hi la reforma. Com a resolució de varies instancies del dia i d'altres estudiades per la comissió, es dona permís per fer obres a P. Bordas i a Alfons Roda. A Joan Mont pera posar una vela; i passa a estudi de la Comissió uda instancia de M. Oriol també referent a fer obres; i es concedeix autorisació pera un diposit d'oli al sollicitant senyor Ponci Qué.

S'acorda enviar un telegrama de condol al govern francés per la desgracia soferta en la festa d'aviació.

El senyor Teixidor (Joan) demana que's comuniqui al senyor Salvatella l'acord que l'Ajuntament va pendre temps enera referent a sollicitar del govern l'adoquinat de les carreteres de primer ordre que passen per dintre la nostra ciutat. Entre'l senyor Salvatella i el diputat per Vilademuls—diu el senyor Teixidor—será mes facil que's tregui del lloc on s'hagi encallat la petició de l'Ajuntament. El president manifesta que's farà aixís corretgint-se l'omissió involuntaria de no haver-ho comunicat a son temps al diputat per Figueres; participa també que sobre l'assumpt de bones noticies en el sentit d'una propera solució.

Acabá la sessió, acordantse que'l dia 28 de Maig es toquin sardanes al Passeig que s'adornin els balcons de la casa gran i que les sardanes es ballin en la part baixa del Passeig pera no destorbar el va-i-vé dels ramblajadors.

La vacunació.

S'ha publicat un bando de l'Arcaldia anunciant que's vacunarà y revacunarà de franc a tots els pobres incluits en les llistes de Beneficencia que desitgin esser vacunats. Els que's trovin en aquest cas haurán d'anar a casa'l metje municipal Senyor Cusi, carrer Lasauca núm. 18-1.^a

Trovem que'l nostre Ajuntament amb aixó de la vacuna peca d'escafit. Ja que no's fa vacunar i revacunar per forsa a tots els veins, com aixís hauria d'esser, el Municipi hauria d'obrir al public i ben gratuïtament un lloc on se fes aquella operació a tot-hom, pobres, rics, petits, i grans mitjanters.

MANCHA QUE LIMPIA de José Echegaray.

En la nit del passat dissapte la companyia Comes ens feu present d'aquest dramón de l'Echegaray. El poc espai de que disposem ens impideix dir-ne tot lo qu'en pensem d'aquest melodrama ro-

mántic disfressat de realisme. En *Mancha que limpia*, el talent de Don José hi ha dialogat un esperpento folletinesc, que de sopte produeix un efecte sorprenent. L'autor hi posá tota la seva traça per feros creure real i humá tot aquell munt d'absurdes, tonteries i extravagancies inverosímils, i tot ben combinat i artificiosament arranjat s'ho empassa el públich que s'entusiasma ab sentimentalismes i se deixa acaparar ab frases retombants i tirades buides.

Si durant la representació no's pert la serenitat i un no's deixa emportar per el nús que s'ens fa al cor ab tanta malifeta, i reflexiona qu'el senyor Echegaray qu'ha fet l'obra, es el mateix que surt mapat en els bitllets de banc, no s'arriba a comprendre qu'un mateix home puga donar tanta pena i tantes alegries.

Els actors ben discrets i fins pot ser massa per l'obra.

TIERRA BAJA de Angel Guimerá

Quan una obra ha sigut consagrada pels públics i pels critics de per tot el mon, que manca dir-ne? Tots i tothom coneix *Terra Baja* den Guimerá; per aixó parlarem exclusivament de la seva execució.

Volem esser francs: quant varem veure anunciat el famós drama del nostre gran poeta quina gloriosa estela ha creat tota mena de fronteres, fent comprendre arreu l'esperit catalana, sentirem la dolorosa temensa de creure incompreses per els actors totes les rústiques i humanes bellesa de *Terra Baja*. Era pot ser perque ignorabem com aprenugué en Paco Comes a estimar l'obra capdal del nostre teatre. Allá a Madrid quant el genial Borrás aná a aportar al teatre castellá tot l'impuls de la seva ánima jova, aprenugué en Comes a sentir-ne l'essencia. Al costat d'en Borrás que féia el Manelic, en Comes desempenyá el paper de Sebastiá, i compartí ab el nostre primer actor les glorioses ovacions qu'el poble Madrileny li otorgá ben justament. Fill de totes aquelles representacions fou el Manelic qu'en Comes ens doná per primera volta el passat diumenge.

Com deiem al començar volem esser sincers: en *Tierra Baja* els actors ens convenceren completament, especialment les primeres parts, que al nostre entendre no habien arribat en cap obra de les representades, an aquella intima compenetració indispensable perqué l'obra d'art s'espandeixi ab tota sa bellesa... bellesa que *Tierra Baja*, porta infinita, com a obra mestra qu'es del teatre mundial.

LA RIMA ETERNA dels germans Quintero.

Gustau A. Becquer el malhaurat poeta sevillá al qui la sort li compensá en sentiments lo que li havia negat en goigs de la vida, mori pobre i trist. Ab les seves obres literaries i especialment poetiques, de les que un critic amic seu, en digué «que no son la total expresion de un poeta, sino lo que de un poeta se conoce», ha fet bategar el cor de totes les generacions que l'han seguit. Si ab ses *Rimas* que son lo que del poeta coneixem arribá a commoure l'humanitat entera, sentimental per essencia, que no hauria lograt fer si s'hagués pogut donar enter a la Poesia, lliure de la Prosa de la subsistencia? Si cada escrito suyo representa ó una necesidad material ó el pago de una receta que podia producir el seu estre poetic deslliurat del lastre del cocido?

Quasi tothom coneix poc ó molt l'obra d'en Becquer i mes d'un cop em fuit llegint les *Cartas desde mi celda* i les nostres fibres han vibrat a la cadencia de

Mientras sentirse puedan en un beso
Dos almas confundidas;
Mientras exista una mujer hermosa,
¡Habrá poesia!

Per pagar aquets deutes de l'humanitat i especialment del poble espanyol envers el gran poeta sevillá, els aplaudits germans Quintero «autors de *Las de Cain* que per error de ploma atribuem

en el nombre passat a n'en Benavente», han cojuminat una comedia quins beneficis anirán a engroixir la suscripció obrer-a a Sevilla per aixecar un monument a n'en Gustau Adolfo Becquer.

Portar a l'escena inspirades impresions poétiques d'en Becquer quina forma aerea, vaporosa i delicada s'ens filtra insensiblement a l'esperit, ho trovem molt exposat, i sols el talent dels Quintero pot salvar una obra com *La Rima Eterna*. Com a comedia no'ns fa el pés: com a homenatge ho aplaudim i celebrem.

Els actors discrets: la presentació escenica fusellable, sino fossim enemics de la pena de mort.

LA DAMA DE LAS CAMELIAS de A Dumas «fill».

La sola llegida del titol ens fa tornar jovincels, fent reviure els anys de juvenesa fins an els nostres pares... I si volém inquirir com fou rebuda l'any 52 pel públic parisenc del Vaudeville, l'obra qu'ens ocupa, podrem observar qu'els anys no han passat inútilment. Lo qu'avuy trobem mansó y passat de moda produí aleshores un tal esverament qu'en Dumas degué introduir-hi *couplets* per fer passar l'atreuiment de l'obra. Alló de portar a l'escena a una prostituta i fins santificar-la, volent demostrar qu'un amor verdader pot regenerar al ser mes miserable, era molt per aquell temps, alló era immoral... I lo que son les coses, si avui la trobem immoral es perque hi trobem manca de vida veritable, perque el tipo creat es purament cerebral, fals, convencional, perque tots estem convençuts de que lo que fa i diu aquella dona es precisament tot lo contrari de lo que faria, diria i sentiria en la realitat de la vida.

Y prou de l'obra.

Quelcom de molt *essencial* debem comentar en «La Dama de las Camelias», a judicar per els cartells que portaben una petita curiosa nota «La Srta. Adamuz lucirá cinco elegantes toillettes últimos modelos de París.» En veritat está be de roba la Sreta. Adamuz. Que vestits de tul blanc brodat de plata, que de seda blau pàlit, que de rosa també pàlit, que de seda groga coberta de gasa blanca ab aplics de roses blanques, que bates, qu'abrigs, alló semblaba a casa un *modisto* de París. Totes les toillettes estabben elegantíssimes enmotllant soperbament el seu cos escultural, posant de relléu les seves correctíssimes línies, fent ressortir la bellesa de la seva faç... Llástima gran qu'en tot lo demés la representació de «La Dama de les Camelias» estigués feta una vulgaritat.

JORDI ERÍN.

Per avui dissapte están anunciades les obres *La Rima Eterna* y *Los dulces de la boda*, y per demá diumenge l'estrena de la comedia en 3 actes *Genio y Figura*.

Catálogos de temporada.

Hem rebut els catálogos il·lustrats que per la present temporada d'istiu han publicat i repartit les renomades cases Jaume Matas Hortal i Fills de Josep Massot.

No volem concretar aquestes notes a un lleuger remerciament, perqué al repassar les pàgines suntuoses d'aquests catálogos, un munt de reflexions acudeixen a la nostra pensa, reflexions que donarien peu a escriure un sens fi de quàrtiles.

No sé si els nostres llegidors i especialment les nostres llegidores «qu'ens consta en tenim» haurán parat ment en lo que signifiquen, per l'importancia de Figueres aquelles pàgines anunciadores

dels dos mellors establiments en no-
vetats per senyora. Si repasen seriosa-
ment els figurins que com a mostra de les
darreres elegancies van estargits en
aquells fulls, si llegeixen l'anunci del
sens fi d'articles que en totes classes i
gustos venen en aquells magatzems, no
duptem qu'els hi desapareixerà aquell
afany que per les coses de fora casa sen-
ten les dames i damiseles figurenques.

Heuvos aquí una malaltia social que
deu avergonyar-nos. És innata en els fi-
guerencs aquesta dèria d'anar a proveir
a França, a Perpinyà, a París, ahont se
vulga mentres sigui comprar-ho fóra de
Figueres. Y aquesta manca de protecció
als nostres comerços, aquesta fal-lera
qu'ha infestat totes les classes socials,
desde la luxosa rentista fins a la cusidora
que fa camises a ral la peça, no es justi-
ficada i debem tots treballar perque desa-
paregui si no volem arruinar a la nostra
ciutat.

Que no es justificat l'afany de qu'ens
dolém, ne son bona mostra els catalegs
anunciadors dels magatzems Matas, i
Massot... Reflexionin els nostres llegi-
dors i diguin si afora de Figueres poden
trobar-se cases que presentin mellors ca-

talegs i puguin oferir i vendre tants i tan
variats articles.

Rebin les cases Massot i Matas la nos-
tra enhorabona per sos catalegs qu'hon-
ren a Figueres.

Mercat del dia 25 Maig 1911

Blat.	Hectólitre	20'00 a 21'57
Ordi.	»	11'25 a 00'00
Civada.	»	10'63 a 0'00
Moresc.	»	15'63 a 15'00
Mill.	»	19'38 a 00'00
Panis.	»	14'38 a 00'00
Mongetes.	»	32'50 a 37'50
Mongets.	»	31'25 a 36'25
Faves.	»	16'25 a 00'00
Favons.	»	17'50 a 00'00
Vesses.	»	21'25 a 00'00
Signons.	»	31'25 a 36'25
Patates.	qq. métric	14'43 a 16'83
Oli.	Hectólitre	114'92 a 118'96
Porc els 10 kilos pes en viu		13'00 a 13'75
Xais de llet.		16,00 a 20'00
Oques una		06'00 a 08'00
Conills, parell.		03'00 a 05'00
Anecs.		05'00 a 07'00
Gallines.		07'00 a 09'00
Pollastres.		04'00 a 00'50
Ous, dotzena.		00'85 a 90'00
» compte.		27'00 a 28'50

NO VOLÉM EL PRESIRI

L' Ampurdá. la plana riallera, la terra
ahont l'arbre de la llibertat es milenari,
ia patria d'homes franchs, honrats, treba-
lladors é independents, porta una taca
negra.

Uns governants funestissims que no
saberan conservar el patrimoni colonial
heretat i quina política se basa en la de-
saprensió i en el desvergonyiment per
ells anomenats *habilidad* i *travesura*,
per traure de terra de moros una nosa
per la llicensació que allí pretenen implan-
tar, (santa ignocencia) ens portaren un
presiri, i aquí, tant dócils, ó tant curts de
vista, ó tant masells, no aixecarem la veu
tots a la una per dir que no ho voliem i
per respondre dignament als que am tant
ilògica disposició ens insultaven.

Qué, hem d'ajupirnos humillats com
l'esclau que 's sentia ratllar la cara per
la tralla del senyor, sense recordarse que
era home?

Quí son els que 's creuen am dret per
matar d' una plumada la tranquil·litat de
casa nostra? Hem de deixar prostituir
amb una imbecil indiferencia el nom sem-
pre honrat de Figueres?

Ah, no: no ha de ser, viva Deu; no
ha de ser jamay; que no hem renegat de
nostra rassa i sabem que'ls homes que
impunement van desmoronant la patria,
son petits, tant, que en sa estulticia atre-
vida lo mateix se crehuen servir per diri-
gir l'instrucció, que l'hisenda, que la ma-
rina... la qüestió per ells es manar, ser
vistos, com las maynadas. Se dihuen lli-
berals els uns i lliberals conservadors
els altres, i, ni aquells estimen la lliber-
tat, ni els altres s'inspiren en cap ideal
noble per conservar i millorar lo bo.

Vegeu lo que han fet aquí. Poques co-
marques haurán demanat menos al Estat
que la nostra. Hem sufert calamitats com
l'invasió filoxérica, i aquí se pagaren
sempre íntegres les contribucions bo i
passant anys replantant i tantejant. Vol-
guerem fer un canal de regadiu i els estu-
dis complerts d'enginyeria els pagarem
nosaltres. Aquí, s'ha provat sempre am
fets, quant ens agrada l'avens: com pro-
ven també les estadístiques, que la crimi-
nalitat hi es casi nula, noh aventhi memo-
ria de que cap figuerenc morís en pati-
bul, i am tot aixó, i a pesar de aixó, no
hem merescut el respecte de lliberals ni
conservadors, i aquí, desde en el triste-
ment famós castell de San Ferran, hi han
enquibit un presiri. Ja'n comensen a to-
car les conseqüencies, las classes mes ne-
cessitoses, car, les feines mes bastas i
mal pagadas, com la llata d'esparg i al-
tres, semblants, en el presiri s'acaparen,
puig la competencia es irresistible per
basarse en terrenys desiguals, i aixís,
gradual pero fundament aniríem sufrint
tant en lo moral com en lo material la

trista influencia del mal vehinat.

Es que no tenim voluntat i que algú
superior a nosaltres pot venir a ofegar
els anhels de benestar qu'ns inspiren?

No volguem que aixó sembli veritat.
Si els que avui podrien treure'ls fan el sort,
no importa. Nosaltres, com el forxador
expert, piquem el ferro sense deixar que
's refredi i n'ho duptem, que'l presiri de-
sapareixerá.

L'interpel·lació de'n Salvatella.

El dimecres va sortir una fulla extraor-
dinaria d' EMPORDÀ FEDERAL am l' inter-
pel·lació que'n Salvatella va fer al Congrés.
Apart de lo molt be, que el discurs
del nostre diputat, hi hem vist exposats
els malts que en tots els ordres porta el
presiri a Figueres, sabem qu'entre els
figuerencs de totes tendencies ha produït
molta satisfacció.

Els plans anunciats pel Ministre i les
promeses que ha conseguit el senyor
Salvatella han produït també bona impre-
sió. Aquestes promeses, no obstant, han
de servir sols com una base pera acen-
tuar la nostra protesta en el sentit de
procurar que sigui lo mes curta possible
l'interinitat del Penal, i que, per els dipu-
tats que vulguin ausiliar aquesta terra i
vulguin fer obra humanitaria, s'encami-
nin les coses cap á la prompta realisació
dels plans del Ministre de regim peniten-
ciari modern, que lliuri a Figueres del
castic injust que ara sofreix.

Presitaris.

El dimars passat, en el correu de la
tarda, arribaren siguen de nou conduïts
al presiri, els dos penats que, junt ab l'
anometat Valero, s'habian escapat, i fo-
ren detinguts per les autoritats franceses.

En Valero, com tenia pendent algún
deute ab la justícia de la vehina Repúbli-
ca, s'hi ha quedat pera dedicar-se alguns
anys a treballs forçats.

Aquet saltá del foc per anarsen a les
brases....

Queixa.

Cada dia s'acentúa el mal-estar i van
en augment les queixes.

Verdaderament, es irritant lo que passa
en els camps qu'es conrehuen vora del
Castell-Presiri i fins en altres que ja no
son dintre d'aquesta demarcació.

L'última queixa que s'ns ha fet, ha
sigut per part d'uns vellets que posei-
xen un tros de terra vora'l lloch conegut
per la *vinya d'n Mavau*. Veuen ab indigna-
ció desapareixer el fruit del seu tre-
vall, lo que'ls ajuda a passar la vida.

—Es ben trist,—exclamava la pobre
muller—que després de comprar la se-
ment; després de dedicar-hi moltes hores
de treball, vinguin aquest aixam de pi-
llets establerts pels volts del *Garrigal*

que, a sacs plens tot s'ens ho emporten.
Al menos, ho fessin ab modos....

Y qu'hem de fer, digui, senyor? El meu
marit després de treballar tot el dia, es
impossible qu'es constitueixi en sereno i
perdi la nit. Y si después d'aixó clava
algún mal cop, tindrém un disgust.

—Es ben cert, mastressa, y reproduhi-
rem la vostra queixa per veure si les
autoritats prenen mides, ja que per ara
semblen que no s'en preocupen gaire.

¡Cuidado ab les claus!

S'ha donat el cas d'esser trovades
entre els presitaris claus que no son pás
de cap porta del Presiri; per lo tant es
innegable que aquestes, hi han sigut in-
troduïdes d'amagat com les serres, llimes,
ganivets i altres objectes, qu'en diferen-
tes ocasions s'han trovat.

No sabem si aixó será casualitat, però
coincideix ab la desaparició de claus que
s'ha notat en mes d'una casa.

Certament que fins ara la confiança
era tant absoluta, que no sols hi havia la
costúm de deixar les claus als panys, si
que també durant el dia les portes ober-

Cal no viure massa refiats, ab un
vehimatje tan honrat.

DE LA CIUTAT

28 de Maig.

En aquesta diada, els figuerencs que
avui ja tenen cabells blancs es recorden
que'n l'any 1874 en ple sigle XIX esti-
gueren en perill d'esser víctimes d'un
exercit de bandits que en nom del *Deu*
Patria i *Rei* ultratjavén tota mena de
principi moral deshonraven les terres his-
paniques i feien infinitament repulsiva la
persona del seu sobirà.

Aquelles epoques de salvatjisme san-
guinari, parlant am sinceritat, creiem que
han passat definitivament. Hem dit sal-
vatjisme sanguinari, perquè, si be creiem
que avui no's degolla brutalment, encara
pels carrers de Barcelona es manifesten
residuos d'aquell esperit barbre de les
quadrilles de'n Savalls, unes vegades en
nom d'un radicalisme republicá incom-
preensible i altres en nom de la religió de
l'ordre social.

Singlars.

Se n'ha fet un'altra batuda vora del
Puig de Bassagoda en la que hi prengue-
ren part els entusiastes *sportsmen* del
S. C. E. senyors Cassades de Codol, de
Puig, Llumbart i Jordá (R.), portant com
a trofeu de la casseria, un-gros singlar
femella ab quatre *singlanets*.

Tot sia en bé de l'agricultura.

Nou procurador.

Després de brillants examens, ha obtin-
gut el títol de Procurador dels Tribunals
nostre particular amic En Josep Jou i
Carreras, fill del renomnat procurador
En Tomás Jou, ab quina bona amistat ens
honrem.

Rebin abdós amigs la nostra mes coral
enhorabona.

Treballs del nostre diputat.

Llegim i retallem:

«Els senyors Salvatella, Ventosa y
Albert, en representació dels senadors y
diputats a Corts per la provincia de Gi-
rona, han visitat al ministre d'Hisenda,
senyor Rodrigañez, pera instarli la efec-
tividat dels crédits per ensenyança que
aquella Diputació té pendents contra
l'Estat y pera encarregarli la convenien-
cia de presentar un projecte de lley refe-
rent a la liquidació de crédits entre les
Diputacions provincials y l'Estat.

El ministre ha acullit favorablement les
pretensions que estima justes, de dits
senyors, oferint buscar el medi de que
resultin lo més aviat possible satisfetes.»

¿Misteris an aquesta hora?

El periódic lerrouxista, la setmana pas-
sada, parlant de *matute* diu que ha sigut
sorrprés un federal, i ho diu ab certa ma-
licia, callant-se el nom, com qui es pos-
seïdor d'un gran misteri i vol fer-se-ho va-

ler. Precisament EMPORDÀ FEDERAL,
aquell mateix dia, en la nota de la sessió
de'l Ajuntament, publicaba el nom que'l
periódic lerrouxista volia guardar miste-
riosamente.

La nostra política es aixís, clara i sin-
cera.

DEL VEHINAT

Expedients d'Hisenda.

Segons noves qu'arriben fins a nosal-
tres sembla que dels industrials expedien-
tats per denuncies d'altres industrials n'hi
ha ja dos que estan lliures de tota res-
ponsabilitat per virtut de motius que no
ens han pogut dir, empró que confiém
averigüar.

També fins a nosaltres han arribat re-
mors d' haver-se festejat per endevant el
resultat d'un expedient qu' es creu satis-
fará als denunciants. Si es aixís, un
concell ens permetem donar-li: el de
qu' evitin fadigar-se perqu' els apats per
suculents que siguin son de mal direr si
a un l' obliguen a fer una forta passejada,
com per exemple si desde aquí els fessin
arribar al cap de munt de la carretera de
Sant Llorenç.

Y prou per avui.

Alarma

Durant la representació de *Mancha*
que limpia, en la nit del passat dissapte,
ocorregué en nostre Teatre Principal una
petita alarma.

En el fil conductor de l' electricitat
qu' alimentaba la lámpara que figuraba
en l' escena s' hi produí un *court-circuit*
ocasionant la crema d' un canó de goma.
El fum consegüent i la forta sentor de
goma cremada alarmá al públic que
s' apaibagá gracies a la serenitat d' al-
gúns, a la presencia dels bombers que
cumpliren com a bons.

Ara que ve a tom; ens plauria saber si
es compleixen les ordres del Alcalde re-
ferents a fer funcionar sovint el teló me-
tálic. Nosaltres ens temem que no, perque
el bon zel no es pas una de les qualitats
preponderants en els encarregats del
teatre municipal.

Agafat

Ho ha sigut a França en Joseph
Torrents Faixó que no fa molt havia
fugit de la presó d' aquesta ciutat.

A França, entre 'ls de la presó i els
del presiri, aviat no s' hi entendrán.

Lladregots.

El passat dilluns en plé dia foren ro-
bades dos pessés de tela de la botiga
qu'en Jaume Capalleres poseeix en el ca-
rrer de San Pere. No fa molt temps que
una nena d'uns 8 anys va intentar empor-
tarsen una tobollola de la mateixa casa,
siguent vista a temps. Y ja que parlem del
carrer de San Pere recordarem el robo
d'una *nube* de les que com a mostra pen-
jen al pas de la porta a can Pi.

Tot aixó ens demostra que d'un temps
ha, corre una pandilla que sens cap mo-
lestia se dedica a *canviar* les coses de
puesto.

DE LA COMARCA

Inauguració

El dia 3 del próxim Juny se inaugurarà
la temporada en els Banyes de la Mercé,
hont s' hi han fet reformes de veritable
importancia lo mateix en l' edifici qu' en
el parc, trovantshi el mes exigible con-
fort.

A l' inauguració hi assistirán els doc-
tors Rodríguez Méndez, Martínez Vargas
i altres personalitats de la ciencia mé-
dica.

Robos.

Aquesta setmana hi han hagut quatre
robos, un a Cantallops del qual no tenim
detalls i tres a Vilamaniscle; en aquestos
tres el valor de lo robat puja noucentes
pessetes.

JABÓN-CATALONIA
 ¡¡SAPOLOXIN!! ¡¡SAPOLOXIN!!
 FÁBRICA de JABONES de TODAS CLASES
JUAN BOSCH, Figueras
 Calle Concepción, 8 y 10
 Plaza Constitución, 16
 MARCAS REGISTRADAS *** PATENTE DE INVENCION

GRANS ASSORTITS DE
 QUINCALLA, MERCERÍA Y BISUTERIA
 DE
Jaume Navarra
 Carré de Gerona, núm. 3, FIGUERAS
 Ultimas novetats en Bisuteria, Vanos, Parayguas y Sombrillas Juguets de totas menas

RICART IMBERT
 Representant de la LÁMPARA Z.
 Preu 2 ptes.
 Cicles Sanromá
 Eatins Brampton
 MAQUINARIA
 y Material eléctric.

DROGUERÍA
Antonio Gimenez
 Artículos para la Fotografía

ANTIGA Y ACREDITADA
 FARMACIA
 DE
R. MARTIN
 (Sucesor de Deuloféu)
 ANÁLISIS D'ORINS

MAGATZEMS DE CARBÓ
 DE
J. GUILLAMET
 Mineral Cok y vegetal
 CALITATS GARANTIDES, PREUS SUMAMENT REDUITS
 Servey á domicili
 Diposit central: Carrer de Castelló, 30, Figueres

Vasconia

El mejor jabón

para lavar la ropa

Agente exclusivo para Cataluña

J. Fonolleda Serra

Barcelona

Sociedad Anónima CRÓS
 =
 ABONOS QUÍMICOS
CARLOS REIG
 Calle de la Rutilla, núm. 13, FIGUERAS
 Azufres, Sulfatos y semillas de selección imejorable.

Fábrica de Chocolates de
PEDRO VIÑAS
 VENTAS AL POR MAYOR Y MENOR
 CALLE JUAN MATAS, 22, FIGUERAS

Unica casa que garantisa 'ls articles en or chapat.
 Diposit de coronas mortuorias.
 Casa especial en guants, Quincalla, Merceria, Bisuteria
Emili Senmartí
 PLAÇA CONSTITUCIÓ, 3
 Banos, Paraiguas y sombrillas *** Perfumeria del Pais y Extranjera
 Casa especial en novetats pera modistes.

PARA
 PAPELES PINTADOS
 CUADROS Y BATERÍA DE COCINA
 EN LA FERRETERÍA
 DE
A. COSTA FERRÁN
 Calle Nueva, núm. 3, FIGUERAS

TRANSPORTS
 DE
BENET DEUSEDAS
 PALAU, 14, (Rambla) FIGUERAS

SENYORES: visitin els grans Magatzems LA CONFIANSA ahont hi trovarán les últimes creacions de la present temporada.
FILLS DE JOSEP MASSOT
 — Preu fixo en xifres conegudas —

IMPREMPTA
JOSEPH TRAYTER
 Cervantes, 13, FIGUERAS
 PERFECCIÓ Y ECONOMÍA EN IMPRESOS ECONÓMICOS Y DE LUXO

Especialitat en Maquinaria Agrícola de la casa WOOD de New York
 ¡Agricultors i demás personas aficionadas en maquinaria!
 Passeu á veure nostres máquinas (fent comparacions ab totas las altres) i demaneu Catalacs.
 Exposició i venta tots els mercats i dias de fira,
J. Fajol, Rutilla, 25, FIGUERA .

Botiga de calsat d'en MARTÍ CANADELL
 CARRER DE PERELADA, núm. 30, FIGUERAS
 Gran assortit de calsat de totas clases y seccions, tot ell confeccionat ab formas modernas.
 NOVETATS EN CALSAT DE SENYORA PER LA PRESENT TEMPORADA
 — PREUS REDUITS —

Grandes Almacenes
 DE
Jaime Matas Hortal
 Calles Juan Matas, 16 y Magre, 4, Figueras
 Grandes surtidos de novedades para señora
 EN SEDERÍA, LANERÍA, ALGODONES, MANTONES, MANTILLAS CÉFIROS, ETC.
 Echarpes gran fantasia
 Tules seda bordados para trages y para blusas
 Especialidad en artículos para lutos.
 — PRECIO FIJO —

COMESTIBLES
 INMENSO Y VARIADO SURTIDO EN TODA CLASE DE LICORES Y VINOS
LA CUBANA
 Pulcritud y esmero en la confección de dulces y pasteles.
 Reconiendo el chocolate Angelical vainilla.
 NUEVA, 5 y 7, FIGUERAS
 PASTELERÍA
 CHAMPAGNES

JABÓN ALEGRET
 CASA FUNDADA EN 1795
 FÁBRICA DE JABONES DE TODAS CLASES
 de **Carlos Alegret**
 Despacho: Nueva, 4, FIGUERAS

Llibreria-Periódics
Francisco Canet
 Pujada al Castell FIGUERES

“ Daisy ”
 Es el mataador de moscas más eficaz y económico de todos. pues basta una sola carga para toda la temporada.
 Precio de cada aparato con su carga Ptas. 1'25
 Carga de recambio. 0'75
 VENTAS AL POR MAYOR Y MENOR EN
 Casa A. CRUMÓLS É HIJOS, Lasauca, 1, Figueras.

Col-legi **RAMIS**
 Carrer del Forn, nombre 1, primer pis
 Primera ensenyansa, elemental i superior, en seccions graduades. Classes especials pera senyoretas i pera joves, de 11 á 12 dematí, i de 5 á 9 de la tarde (ensenyansa de comptes, lectura, millora de lletra i de redacció). Clases de Francés i de Teneduría de Llibres.

Espay reservat per anunci de la Gran Farmacia y Laboratori de MIQUEL VIDAL, antes de J. MONCANUT, Carrer Presó, (Cantonada Ingeniers), FIGUERES.